

นโยบาย 'กัญชาถูกกฎหมาย' เพื่อประโยชน์ทางการแพทย์

กรุงเทพธุรกิจ
เวทีพิจารณา
นโยบายสาธารณะ:

● **ดร.ภก.ณัฐพศุภม์ ภักธวิลาส**

อนุกรรมการและเลขาธิการ
คณะอนุกรรมการพัฒนาการเมือง วุฒิสภา
กลุ่มนโยบายสาธารณะเพื่อสังคมและธรรมาภิบาล

นโยบายสาธารณะเพื่อสุขภาพ (Healthy Public Policy) มีความหมายว่า "นโยบายสาธารณะที่แสดงความห่วงใยอย่างชัดเจนในเรื่องสุขภาพ พร้อมทั้งจะรับผิดชอบต่อผลกระทบทางสุขภาพที่อาจเกิดขึ้นจากนโยบายนั้น ขณะเดียวกันก็มุ่งสร้างเสริมสิ่งแวดล้อมทั้งทางสังคมและกายภาพที่เอื้อต่อการมีชีวิตที่มีสุขภาพดี และมุ่งให้ประชาชนมีทางเลือกและสามารถเข้าถึงทางเลือกที่ก่อให้เกิดสุขภาพดีได้"

นโยบายสาธารณะเพื่อสุขภาพนั้นมิได้กำหนดโดยภาครัฐเท่านั้น ใน พ.ร.บ.สุขภาพแห่งชาติ พ.ศ.2550 เปิดช่องทางผู้คนที่มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่ายในสังคม ได้แก่ฝ่ายการเมือง รัฐบาล ราชการอปท. องค์กรพัฒนาเอกชน ภาคธุรกิจ

นักวิชาการ สื่อมวลชน ชุมชนและประชาชนเอง ตามหลักการ "สามเหลี่ยมเขยื้อนภูเขา"

กว่าจะมาเป็น "กัญชาถูกกฎหมาย" ในหลายประเทศทั่วโลกนั้นไม่ใช่เรื่องง่าย ต้องผ่านกระบวนการอันซับซ้อน ทั้งเสียงจากประชาชน การประเมินความคุ้มค่าทางเศรษฐกิจและการพัฒนาทางการแพทย์ การเปลี่ยนแปลงจากสิ่งผิดกฎหมายกลายเป็นธุรกิจสร้างรายได้ เป็นยาวิเศษโรคร เป็นแม่เหล็กดึงดูดให้คนมาท่องเที่ยว รวมไปถึงการโกยภาษีมหาศาลเข้ารัฐ แต่ก็มีโทษเช่นกัน อย่างเช่นประเทศแคนาดานั้นใช้กัญชาทางการแพทย์มาตั้งแต่ปี 2544 แล้ว และ พ.ร.บ.กัญชาฉบับใหม่ก็เพิ่งผ่านไฟเขียวไปเมื่อเดือน มิ.ย.2561

พุดต่างๆ คือนอกจากใช้ทางการแพทย์ได้เป็นปกติอยู่แล้ว กฎหมายแคนาดาล่าสุดอนุญาตให้ประชาชนของเขาใช้เพื่อสันติภาพได้ด้วย กลายเป็นประเทศที่ 2 ในโลกต่อจากอูรุกวัยที่ประชาชนเสพกัญชาได้อย่างสบายใจ (ภายใต้การควบคุมที่เข้มงวด) ไม่เพียงเท่านั้น เมื่อกฎหมายกัญชาไฟเขียวการเพาะปลูกไปจนถึงการซื้อขายก็ทำให้ตลาดกัญชาแคนาดาโตวันโตคืน กระทั่งตลาดกัญชาในแคนาดากำลังใหญ่เป็นอันดับ 1 ของโลก

ในขณะที่เมืองไทยยังคงมีการถกเถียงเรื่องกัญชา-กัญชง และรอผลวิจัยเพื่อแก้กฎหมายนำมาใช้ทางการแพทย์ ในสิ่งที่มีคุณประโยชน์ ถ้าใช้ไม่ถูกต้องก็เป็นโทษมหันต์เช่นกัน โดยมีทั้ง**เสียงสนับสนุนและคัดค้าน** อาทิเช่นเหตุผลของผู้ที่สนับสนุนการเปิดเสรีการใช้กัญชา 1. เชื่อว่าการเปิดเสรีการใช้กัญชาทำให้รัฐสามารถควบคุมผู้เสพได้มากขึ้น ทำให้ลดการพึ่งพาการซื้อขายกัญชาในตลาดมืด และทำให้ผู้เสพสามารถเสพกัญชาได้อย่างปลอดภัย รวมถึงประหยัดงบประมาณของรัฐในการลงโทษหรือจับกุมผู้ใช้กัญชา

2. เชื่อว่าการจับกุม หรือทำโทษผู้เสพหรือครอบครองกัญชารุนแรงเกินกว่าเหตุ (โดยเฉพาะเมื่อเปรียบเทียบกับสารเสพติดที่ถูกกฎหมายอื่นๆ เช่น สุราหรือนูหรี) ซึ่งก็ไม่ได้เป็นการป้องกันไม่ให้วัยรุ่นหรือผู้เสพหน้าใหม่เข้าถึงกัญชา ซึ่งยังเป็นโอกาสให้มีการคอร์รัปชันอีกด้วย

3. การสร้างงานกระตุ้นเศรษฐกิจ (รวมงานที่เกี่ยวกับการเพาะปลูกและขายกัญชา) ทำให้เศรษฐกิจเติบโต และรัฐสามารถเก็บภาษีได้มากขึ้น

ขณะที่ผู้ที่ไม่สนับสนุนการเปิดเสรีการใช้กัญชาก็ได้ยกเหตุผลหลายประการคือ 1. การเปิดเสรีการใช้กัญชา แม้กระทั่งการอนุญาตให้ใช้กัญชาเพื่อการรักษาในทางการแพทย์จะยิ่งเพิ่มความเสี่ยงต่อการ

กฎหมายแคนาดาล่าสุดอนุญาตให้ใช้กัญชา เพื่อสันถนาการได้ด้วย เป็นประเทศที่ 2 ในโลก ที่ประชาชนเสพกัญชาได้อย่างสบายใจ

รั้วไหลของกัญชาสู่ตลาดมืด

2. เพิ่มความเสี่ยงในทางสาธารณสุข และสังคมวงกว้าง

3. ผู้คัดค้านมักแย้งว่าประโยชน์ทางเศรษฐกิจไม่ได้คำนวณต้นทุนทางสังคมอื่นๆ ที่เกิดขึ้นและต้นทุนในการออกมาตรการควบคุมการใช้กัญชา

บทเรียนจากต่างประเทศแสดงให้เห็นว่าการ “เปิดเสรี” การใช้กัญชามีได้หลายระดับ

ตั้งแต่การเปิดให้มีการวิจัยและพัฒนา ยาที่เป็นสารสกัดของกัญชา การใช้กัญชาโดยตรง (ใช้ดอกหรือใบ) เพื่อประโยชน์ทางการแพทย์ จนถึงการใช้เพื่อการผ่อนคลาย

ทั้งนี้ความเห็นจากหน่วยงานภาครัฐหลาย ๆ ฝ่ายมีความสอดคล้องกัน คือสนับสนุนให้มีการวิจัยและพัฒนา กัญชาเพื่อใช้ประโยชน์ในทางการแพทย์ แต่การเปิดเสรีการใช้กัญชามากกว่านั้น ยังคงมีความคิดเห็นที่ขัดแย้งกันอยู่

ประเด็นที่ถกเถียงกันจึงไม่ได้เน้นไปที่เรื่องประโยชน์และโทษของกัญชา แต่เป็นประเด็นเรื่อง

1. ความพร้อมในการควบคุม โดยเฉพาะกระทรวงสาธารณสุข ว่ามีความพร้อมในการกำกับดูแลการใช้กัญชามากน้อยเพียงใด

2. กฎหมายที่มีอยู่ “เอื้อ” หรือ “ขัดขวาง” การวิจัยการใช้ประโยชน์จากกัญชาเพียงใด

3. การหารูปแบบการใช้กัญชาทางการแพทย์เพื่อที่จะแก้กฎหมาย

4. ความมุ่งมั่นในการใช้กัญชาในทางการแพทย์ต้องเป็นไปเพื่อตอบโจทย์ที่ใหญ่กว่าคือทำอย่างไรให้ผู้ป่วยได้เข้าถึงยาได้อย่างปลอดภัย เท่าเทียม และไม่ก่อภาระค่าใช้จ่ายมากเกินไป

หากประเทศไทยจะดำเนินนโยบายใด การแยกประเด็นอภิปรายเรื่องการเปิดเสรีกัญชาออกจากการใช้กัญชาทางการแพทย์ จึงมีความสำคัญเพื่อป้องกันความสับสนของสังคม

รวมถึงรัฐไทยพึงประเมินตนเองว่ามีขีดความสามารถในการกำกับดูแลการใช้กัญชาได้มากน้อยเพียงใด เพื่อให้การดำเนินนโยบายที่เกี่ยวกับกัญชาเกิดประโยชน์สูงสุด และเกิดความเสี่ยงน้อยที่สุด

